

Kemencesvidék

KOZGAZDASAGI FÜGGETLEN HETILAP.

[„KISCELLÉ 6s VIDÉKRE“]

Megjelenik minden vasárnap.

[„KISCELLÉ 6s VIDÉKRE“]

3 kor. negyedevre — 3 kor. —
4 „ Egyes számúra — 30

Lapkiadásos felelős szerkesztő:
Huss Gyula

Cikkírók: M. Borovits és M. Borovits
Iratlan írv. Kizárva a letiltást
Könyvtárosok: —

A nagy drágaság.

Az összes háborús országok közt Magyarország van legtöbb gabonája és egyéb mezőgazdasági terménye, mégis olyan nagy drágaság, mint nálunk. Ma, közvetlenül a busás aratás után, nem kapunk elebredni lisztből készült süteményt, nem kaphatunk egy falat kenyert, mely nekünk is a háborús időkben sültött kenyérénél kevesebbet tudunk enni.

Hogy a liszt, a tojás, a sajt, a kenyér, a cukor, a hús és a vaj mily drágák, azt nem szükséges megállapítani. Még a legkevesebb miatt a fogyasztó közvéleménye — mint már említettük — még csak néhány hét előtt volt az aratás és bővegesen van mindenképpen. Mi lesz majd a télén, jövő tavaszán, nyáron?

Sokan vannak, akik ebben a háborúban nagy vagyonokra tettek szert. Még a hadiszállásokban nem részes kereskedők és iparosok sorsa nagyrészt reménytelen, mert a pénz, a károk van, nem fukarkodik vele. De miként, tengetik a maguk és családjaik életét a fűzfás állapotok, köz és magánhivatalnokok, az oly rejtély, melyen hiába törjük a fejünket, mert meg nem oldható.

A háborúban való meggazdagodás vágya szinte általános. Sok ember a há-

borat csak másodrendű dolognak tekinti, nem hiszik elismeri a hadsereg hőseit, hiszik a győzelmekben és sajnálják, hogy annyi vitéz katonánk elvérzik; de mindemellett gondosan ügyel arra, hogy a háború végén, az új béke után, az állított mennyi mérhetetlen hasznot húzzon a háborúból. Hogy kereskedők és termelők melesz ösztögeket harcolnak össze és ez burtit más üzleteket arra, hogy ék is találjanak a kiapadhatatlan pénzfóráshoz és teletérjék a szobákat. Így aztán alig van már ék, mely még ha a legelőnkebb fantasziával sem hozható a háborúval valamelyes vonatkozásba — három-négyszeres árakkal meg nem drágult volna.

Hogy ezen radikálisan segíthessünk, nem elég határozatokat hozni, azokat ki-

... az ország legfontosabb kikötőhelye Valona környékével együtt Olaszország kezében van, az ország keleti részén és közepén Szórbia állított meg egy néhányszor pontot, északi határán állított meg a montenegróiakat el egy keskeny sávot, a közepén még mindig uralkodik egy kormány, amelyet Kasid para nevezett ki, amelynek hatalma azonban nem nagy területre terjed ki. Az ország északi hegyvidékén ahol a malisszorosok laknak, egyáltalán nincs kormány, vagy államkormány, az egyes törzsek egész függetlenül igazgatják magukat és néha néha jó sokaságot szerit verkednek is egymással. El kell ismerni, hogy ez a kép még a tiszánál is tiszább.

parasztasszony inkább elhagyja rohadni a gyümölcsöt, mintsem előbbben adni, mint az árát ő maga megállapítja. Mindezt, ami az életfenntartásához szükséges, a tulajdonosa elrejt, mindegyik még a gasabb árakra vár. Csak akkor fognak kirukkolni az áruikkal, ha majd gyümölcsöt, lisztet, tojásért, sajtért aranyokat fognak adni.

Ha a termelőktől nem rekvirálunk

kiméletet enél mindent, ha nem vesszük e tőle erőszakosan mindent, ha az élelmi szereket nem gyűjtik s szabott áron adják el a hatóságok, úgy — ha nem lenne előbb béke — nyár elején minden oly drága lesz, hogy azt kétségbeesés — és természetesen szegény ember sem — fogja megfizetni.

Csak kiméletlen, radikális eljárás segíthet ezen a szörnyű bajon. A nagyhirtéssel azki szász meg szász vagon gabonát rejt el, épp oly kiméletlenül kell elbánni, mint a parasztszájonnal, aki gyümölcsöt elhagyja rohadni. Minden spekulástól, minden terménytől el kell vonni, alaposan, erőlyesen, kiméletlenül mindent rekvirálni kell, hogy kiszoruljanak a korsvetűk, akik kézen — körben megdrágítják az élelmiszereket. Csak így lehet remélni, hogy az élelmiszerekhez való hozzáférést már elrendelte. Reméljük hogy ezt a rendelkezést oly erőlyességgel fogják végrehajtani, hogy a már-már tűrheterlethez vált élelmiszeri viszonyok javulni fognak; reméljük továbbá, hogy a kormány ezzel az intézkedéssel nem fogja beérni, hanem kifogja terjeszteni a rekviralás rendszerét a többi élelmiszere is

A Balkán.

Négy hete a világ szemé a Balkán felé fordult. A nyugati, északi és délnyugati hadseregek mind mellékhaterekké változtak és a Balkán a főhadiszíntér. A Balkán már sokszor szerepelt a történelemben, de annyira még soha nem volt a világtörténelem részese, mint jelenleg.

Károly főherceg 1811-ben egy levelben sőt írta, hogy a Balkánfélszigetet úgy tűnik fel neki, mint ha egy vásson volna, amelyre egy megboldogult festő szipocsékat csinált volna. Pedig milyen egyszerű volt még akkor a Balkán! Akkor az egész Balkán-félsziget csak két állam volt: Törökország és Montenegró. Oláhország és Moldvia bizonyos kevés autonómiával rendelkező „szabad provinciák” voltak, minden egyéb egyszerűen török tartomány volt. Ha a néhai főherceg ma látná a vásszant, melyet akkor oly szátkának talált, nagyon csodálkozna. Az ő ha volna a most még jobban illik a Balkánra, mint

volna. A hetedik Balkán államból, Albániáról csak nagy tiszkozódással lehet beszélni, mert nem lehet tudni, hogy létezik-e, vagy sem. Mindenesetre valahogy a levegőben lóg. A horvátok akit Európa ühözött Albánia trónjára, elhagyta az országot. Az ország legfontosabb kikötőhelye Valona környékével együtt Olaszország kezében van, az ország keleti részén és közepén Szórbia állított meg egy néhányszor pontot, északi határán állított meg a montenegróiakat el egy keskeny sávot, a közepén még mindig uralkodik egy kormány, amelyet Kasid para nevezett ki, amelynek hatalma azonban nem nagy területre terjed ki. Az ország északi hegyvidékén ahol a malisszorosok laknak, egyáltalán nincs kormány, vagy államkormány, az egyes törzsek egész függetlenül igazgatják magukat és néha néha jó sokaságot szerit verkednek is egymással. El kell ismerni, hogy ez a kép még a tiszánál is tiszább.

Hogy a Balkán-sírsavarából mi fog kialakulni, azt előre nem lehet tudni. Alább néhány statisztikai adatot adunk a Balkánról, amelyek bizonyára érdekesek lesznek olvasóink számára és amelyből bizonyos következtetéseket lehet levonni.

A Balkán-félsziget területi felosztása

lete 87.000 kilométer, tehát valamivel nagyobb mint Galícia és Bukovina, ellenben lakónak száma félannyi, vagyis alig 4 1/2 millió, a másik pedig Montenegró 13.000 négyzetkilométernyi területtel és egy fél millió lakossal. Montenegró körülből akkora, mint Felső-Ausztria, de lakósa száma nagyon gyér. A harmadik azaz viselő állam Törökország, még a Balkán-félszigeten kerek 28.000 négyzetkilométernyi területen uralkodik, amelyen körülbelül hét millió mohamedán lakik. Azáltal Törökország lakóinak száma mintegy 17-18 millió ember lakik, de ez csak megközelítő szám, mert Arabiára és Mesopotámiaira vonatkozó pontos adataink nincsenek. A nyugati hadviselő államnak, Bulgáriának területe 114.000 négyzetkilométer, lakóinak száma pedig körülbelül annyi, mint az előzőellenfőle. Görögország még valamivel nagyobb, mert területe a Balkán háborúban szerzett birtokokkal együtt 120.000 négyzetkilométer, lakóinak száma pedig szintén 4 1/2 millió. A népesség számát tekintve tehát Bulgária, Szerbia és Görögország körülbelül egyenlő. A legnagyobb Balkán állam egy terület, mint lakosság szempontjából Románia, amelyben területtel 288.000 négyzetkilométer, lakóinak száma szintén meghaladja gyert, mintegy 9 millió ember él. Ami

Ma a Balkánon hét önálló állam van, melyek közül négy a háborúban van, kettő az eny és a harmadszövetség mellett. A Balkán államok viszont többé-havább megvárják az államok megállását, majd a háború leállt után a Balkán-félsziget területét felosztani, a háborúban nyújtottakat felvinni, a Balkán-félsziget területét felosztani.

A NEMZETI MŰVELÉS

Idősebb időkben esztendője kezdünk a haretéren és itthon a Titások orszájal, spáriali önfeláldozással nemzeti nagyságunkért, boldogságunkért, az elkövetkezendő korok nyugalmáért, békéjéért. A harc és a munka fegyverrel diadalt arattak sok-szoros tulerón és a magyar orsóny, a magyar erkölcs, a magyar dicsőség még sehasam ragyogott oly fényesen, mint most a világháboru borsalmi közdtt.

A siker a győzelem az egész nemzeté. A hős katonáké, akik fegyverrel, bátorsággal és hősiességgel a harcban, derék polgárainké, akik áldozatkésséggel és munkával itthon szolgálták a hazát és az országot.

A háboru esodálats váltorásokat mutat a polgári életben. Azt látjuk, hogy ebben az országban minden ember katonas. Az élet minden megnyilatkozása a hazá szolgálatában sájlak le. Szébb, ideálisabb, áldásosabb altruizmus még nem szállootta meg a népeket, mint most a magyar nemzet pogárat.

A munkában, a szórakozásban, a mindennapi élet apró és nagy eseményeiben történelmet csinál a magyar nép. Ragyogóbb, dicsőbb históriát, minden idők történeténél. A jövő historikusa a legendák költője írásának kimeríthetetlen forrását találja a másfel esztendő örökre megmaradó emlékeiben.

Az áldozatkésség esodálatsan szindus bokrártájában új szin jelenik meg ismét, amely a háborus poszta bájos költésénye lesz.

Az ideai Mikulás ugyanis hadi szolgálatba lép, puttonyában az Alomeretz tarka-barka holmijai között az ideán a haretéren megrokkant katonák számárahoz ajándékokat.

Az Augusta alap szervesi a háborus Mikulást. Azzal a kérdéssel fordul az ország községéhez, hogy az ideán, amikor a hagyományos Mikulás ajándékot megvásárolja, gondoljon béna, sánta, kezetlen lábúakra, vak nyomorék, rokkant hószakra is, mert ezek önfeláldozása sz

meghatárova, de területe mintegy 28,000 négyzetkilométernyinek vehető fel, tehát akkora, mint két magyar vármegye. Lakosságának száma a gothai almanach szerint 850.000. Egyes albán törzseknel azonban az a hit uralkodik, hogy szegény ha valahinek sok leánya van és így leányait számtal elitkolják. A népesség tehát valamivel több, mint amit a gothai almanach feltüntet. Katonai szempontból tekintve azonban a dolgokat, a lakosság természetesen sokkal fontosabb, mint a terület.

Ezekben a rövid kervonalakban képték akarunk a Balkán helyzetének. Régi tapasztalat, hogy Bismark azon kijelentése, mely szerint a politikában minden másképp történik, mint várjuk, a világnak semmiféle részében nem válik annyira valóra, mint a Balkánban.

Ugyanezt Bismark mondta, hogy aki sokáig nagykereskedőként áll a politikában, az idővel megbolondul. A keleti dolgok sehasam fejlődnek leginkább törvények szerint. Talán van bennük valami belső törvény, de ezt mi nem ismerjük. Csak helyeseket lehet vázolni, azt, ami belőlük hiálakul, nemlehet előre látni és így a Balkán ügyeivel szemben a leghelyesebb figyelni és kivárni!

reste meg nekünk és gyermekeinknek a nyugodalmat Mikulást.

Nines szó nagy áldozatról. Füllérek azok, amelyek az ideai Mikulás utján ajándékokat hoznak a rokkantaknak. Az Augusta Alap ugyanis 10 és 20 filléres művészi kivitelei Mikulás bélyegét boesát kiadással a címsattal, hogy aki Mikulás ajándékot vásárol, ajándékát lássa el Mikulás bélyeggel. Tíz és husz fillér a kiadási többlet, amivel ajándékoknak történelmi értéket szerzünk és amivel hozzájárulunk a rokkant alap gyarapításához.

Az ajándék a szeretetek, a megbecsülésnek, a nemes érzelmeknek és gondolatoknak kedves kifejeződése. Az ajándékozás napjai az élet sivárságában szép napok. Örül és boldog az, aki ajándékos, örül és hódog az, akit megajándékosnak. Az élet historia nagy idejében az ajándékozás formája is legyen historiai, fejezze ki a kor szellemét, a kor nemes érzelmait és gondolatait.

A Mikulás-ajándékot gyermekeinknek vásároljuk. A jövő nemzedéknek, amelyért kezdünk és amelyet küzdelemre nevelünk. A gyermeklélek termőföldjébe hull az áldozatkésség magja a Mikulás bélyeg formájában. A gyermek bialován, purkáján, csákóján, minden játékán látja a Mikulás-bélyegét, amely dus fantáziával működő elméjébe vést, hogy 1915 dec. 5 és 6-án neki is része volt a rokkant hősök megmentésében, ő is hosszú járult a Nemzet haza felépítéséhez, ő is részt vett a nemzet küzdelemben.

A hazáért, a társadalméért, ember társaiért való áldozatkésségre, irántuk való kötelességekre tanítja a jövő nemzedéket az Augusta Alap Mikulás bélyege.

De a felnötteknek szánt ajándékok is történelmi értéket képvisel a Mikulás bélyeg. Van-e valaki ebben a hasában, akinek mindennap eszébe ne jutna erük vértó sok ezer magyar testvérünk? Van-e valaki, aki ne gondolna a jövő terhére, a rokkantágyra, mely egyformán nehezik majd az államra és a társadalomra? Es ha megátja ajándékán a Mikulás-bélyegét, meggyugszik a szive; segítünk a rokkantakon; esyhtl a gondja: a jövő terhének eloszlításán már most dolgozik a társadalom!

Az Augusta Alap Mikulás bélyegének alkalmazása oly módon történik, hogy ajándékot vásárol, vessz hosszú egy Mikulás bélyeget is és ráragasztja az ajándékára, vagy Mikulás bélyegekkel mártja le az ajándékokat rejtő csomagokat. Például ékeszere, virágra, cukorkákra, vagy hasonló holmira nem alkalmazható a bélyeg, ebben az esetben a dobot, vagy a burkolópapírokat ragasztjuk le egy-két Mikulás-bélyeggel. Ilyen módon mindenki adozhat ajándékozása közben a rokkant-ágynek.

Mikulás bélyeg kapható az Augusta Alap központi irodájában (Budapest, VII. Károly körút 3.) De hogy a község könnyebben hozzáférhessen, az Augusta Alap azzal a kérésel fordul minden kereskedőhöz, hogy már most szerezzen be Mikulás-bélyegét az alap központi irodájában. Legelőszörűbb a néns. előre való bektüldésével megírni, hány darab 10 és 20 filléres bélyegét küldjön az alap, a melynek irodája postafordultával intézi el a megrendelést. Aunak, aki nagyobb mennyiségű bélyeg eladását biztosítja, bizományba is küld Mikulás-bélyegét az Au

Ugy... Alap karácsonyra boesát ki ad bélyegyet alkalmat nyujtva ezáltal hogy nemvelők, hasznias községök önkéntes ajándékadóval hozzájárulnak a rokkant-ágy megoldásához, a nem háza felépítéséhez.

A mikulás bélyeg teljes jövedel az Augusta Alap a Nemzet-haza ro itthon javára fordítja.

Kivételes elbánás a 43—50 népfelkelőkkel.

A 43—50 évesek hadkötele nyilváníttasakor az Országos Iparegyes még június elején felterjesztést intéz a kereskedelmi miniszterhez, melyben hívja a miniszter figyelmét arra, emekben a körösztályokban nagy szá van vezetó állásokban lévő egyének kiknek elvonása községadói kárt a akiknek katonai szolgálatra való kalmazásánál tehát helyén való méltóság. A felterjesztésben az Országos egyesület előterjesztette egyes ipari speciális kívánságait és azt a körösztályt a miniszterhez, hogy azok a 43—50 éves népfelkelésre kötelezettek, nek nines meg a formai minősítések önkéntesi jog elnyeréséhez. akik szorgalmukkal és tehetségükkel pozitív szerzetek maguknak a lomban, — kivételes elbánásban sájljenek.

A miniszter most válaszolt a felterjesztésre és értesítette az egyesületet, hogy a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel történt megállapodás után eldölte, hogy a 43—50 éves népfelkelők, kik az egyévi önkéntesi kedvezményi megkivánt tudományos képzettséget tudják igazolni, akiknek azonban szülyes képességeik, közéletben vagy más területeken vezetó szolgálataik és elért szakmai állásuk azt bizonyítják, hogy állásuknál magasabb képzettséggel bírnak a katonai szolgálat tartama alatt, leles elbánásban fognak részesülni, nevezesen) községadós kaszárnjai (nem munkák végzése alól mentesek lesznek és ha a szolgálat lehetővé teszi — delyezhető lesz részükre az is, hogy laktanyán kívül lakhassanak. A kivételes elbánásra igényeik bíró népfelkelésre telezettek külön ismertető jelzővel rendelkeznek ellátatni.

A kedvezményért csak a bevezetés után lehet és pedig szóbelileg folyam. A kedvezményre vonatkozó részletes feltételek csak külön rendelkezésre fog megjelenni. A kedvezményt csak az 1872-iki születésű népfelkelők nyerhetik, tehát azok, a kik az 1915. évi törvényeikk alapján váltak újból hadi telesékké. A válasz közli továbbá az egyesületnek azt a kérését, hogy egyesületnek azt a kérését, hogy az önépítő, kemives és ésmesterek csapatokhoz osztassanak be, rangfokozattal, a miniszter nem teljesíti, mert ez katonai szempontból len. Olyan általános intézkedést sem lehet hozni, hogy az önálló iparosok gyárakba szolgálatra ne legyenek kirendelve mert ez veszedelemzeteli a lösszer felszerelési anyagok biztosítását, méltánylást érdemlő esetekben a honvédelmi miniszter a kereskedelmiügy miniszter véleménye alapján az ill

H I R E K

— **Orosz hadifogásban.** Balassa István egyévjelűt 19 gy. e. unkenes — káplár — a mint jó baráti erről edesanyját értesítették, szept. hóban egészében orosz hadifogásba került, téle azonban meg értesítés nem érkezett.

— **Bezárt lakola.** A cellödömöki róm. kath. elemi leányiskola a batóság járványos betegség miatt 14 napra bezáratta.

— **A honos rend gyászja.** Grätzer Pius Pál, ki pár évig Cellödömökon volt plebánus, a hó 6 án Nyitraán, hol szinten plebánus volt, meghalt. Grätzer Pius, minthogy két évig volt cellödömöki plebánus és itt léte alatt kedves modorával a község általános tisztelét és szeretetét vívta ki. Halála általános részvételt keltett városunkban.

— **A hadikórház feloldása.** A Korona szálló emelvény 1 év óta berendezett hadikórházat a pesszonyi hadvesztőség bezúntatja és helyét a róm. kath. iskolában elhelyezett Vöröskereszt kórház foglalta el. Az új helyiségben a Vöröskereszt kórház dr. Király János orvos vezetésére és Srsgyány Matich Gorcey grófnó, elnökség főfelügyelése mellett 40 sebesült katonagyógykezelésre valók.

— **Légióink levezése.** A Cellödömöki elhelyezése volt légióink, népfelelős közeli 200 ember f. hó 9 én elutazott Galiciába. A megitt maradt 100 ember és a megfelelő tisztet ugyancsak elhelyeztettek és mint értesítjük a napokban szintén el fognak távozni.

— **Orosz hadifoglyokkal való levelezés.** A belügyminiszter az orosz hadifoglyokkal való levelezés ügyében közzétette a következőt, amelyben megállapítja, hogy mindaddig, amíg az orosz hadifogásban lévő katonáink nem kapják meg a hozzátartozóik által küldött leveleket. Ennek okát elsősorban a levelezések nagy mennyiségben és a közlemények túl hosszú voltában kell keresni. A község tehát csak egy biztosíthatja a levelezések célhozjutását, ha az orosz cenzura munkájának megkönnyítése érdekében kéthetenként legfeljebb csak egyszer, vagy ennél is ritkábban ír, akart is nem levelet, hanem csak levelezőlapot küld és arra csak néhány sor eszládot és magyonvonatkozóan közleményt ír. A levelezés céljára cenzurát kizárólag a hadifoglyokat gyámoltató és tudósító hivatal által vöröskereszt-jelvényvel kiadott és megfelelő előnyomással ellátott levelezőlapokat használni. A közleményben kérni kell a közállapotokra és a háborúra vonatkozó minden hírt. Ajánlatos a levelezésnél a német vagy francia nyelvet használni. Különös nyilat kell helyezni a címnek helyes megírására és jelezni kell, hogy a levelezőlapoknak szél. Sok függ a rendelkezési hely nevének helyes kiírásától is.

— **Tilos Szerbiába utazni.** A hadseregőparancsnokság közölte a kereskedelmiügyi miniszterrel, hogy a szövetséges seregek által megszállt szerb területek határat polgári személyek, a további intézkedésig nem lépnek át. Az időpontra, amikor az utazás szabad lesz és az utazás módját a hadseregőparancsnokság annak idején közölni fogja.

— **Látképes levelezőlapok korlátozása.** Látképes levelezőlapok, forgalmuk korlátozásáról felhívatalosan azt jelentik, hogy katonai okból továbbintézkedésig külföldre egyáltalában nem küldhetők olyan látképes levelezőlapok, amelyek a magyar-osztrák monarchiában lévő városokat, városrészeket, helységeket, tájakat, katonailag fontos tárgyakat, közlekedési és nemzetgazdasági telepeket, különösen kiváló építményeket és emlékműveket ábrázolnak. A tilalom a belföldre, Bosznia-Hercegovinára és Ausztriára nem terjed ki.

— **(Az Erdőcs Újág háborús államhárd)** most jelent meg nekünk gyönyörű képpel a háborús országról. Az újságban sorozatnak oly sok képe volt, hogy a füzeteket az országban

szaporosan meg haptették. Mivel a képek egy érdekesebb és népek, hogy veselkednek a legújabb véresebb fotóműveket, annak a sorozatnak is meg lesz nagy népszerűsége. A képek foglalt tizenkét képből álló harmadik sorozat ára szállítással együtt 2 korona és megrendelhető Az Erdőcs Újág kiadóhivatalánál, V., Vilmos utca 78.

— **A decemberi sorozatok.** Az 1891., 1895., 1896., 1873., 1874., 1875., 1876., és 1877-ik évfolyambeli B osztályú népfelkeltők, akik az addigi sorozatokban nem váltak be, december hónapban fogják újra sorozni.

— **A postáról.** A kereskedelmiügyi min. kir. miniszter az 1915. évi október hó 30-án kelt 3639/V. számú rendeletével elrendelte, hogy a vidéki posta hivatalok egy és ugyanazon felől apenkint csak 20 drb. csomagot illetve a nem lakóhelyi lakóhivatalok — úgy mint addig — csak a csomagot vehetnek fel.

— **A hadifoglyok után nem fizet az állam.** A kormány egy rendeletet adott ki, melyben elrendeli a hadifoglyok munkaadóit, hogy november 16 től semmiféle díjat nem fizet, ellenben a háború utáni gondoskodás. A kormány rendeletében intézkedik arra az esetre, ha netán a munkaadók ily feltételek mellett tartani a foglyokat nem akarnak, 8 napi felemondással visszaadhatják vagyis 16 ra rendelkezésre bocsáthatják. Ha a foglyok polgári ruhát kaptak időközben, azok ehez elajándékkal láthatók el, hogy felismerhetőek legyenek.

— **A katonai életré vártól levak ára.** A honvédelmi miniszter a földművelésügyi miniszter közreműködésére elrendelte, hogy az alispánok az általuk a lövésbiztonságba kinevezett beosztásokat utasítják arra, hogy eszentul a besorozott lövés beállításánál ne a háború előtti, hanem a forgalmi értékét vegyék figyelembe. Természetesen a miniszter rendelkezését a katonai hatóságok is figyelembevenni tartoznak.

— **A tüszőhárs ára.** A tüszőhárs a legfontosabb fegyvernem a háborúknak de a legdrágább is. Nem csak az ágyúgolyók kerülnek nagy mennyiségben, hanem megerősítjük a tüszőhárs harcot az is, hogy egyagynacsalval csak bizonyos korlátolt számú lövést lehet tenni. Így például egy tizenöt méteres ágyúval 750 lövést, a 16 centiméteres ágyúval 380 lövés, a 27 centiméteresrel 160 és a 30 centiméteresrel csak 150 lövést lehet tenni. Ezután az ágyúcső ugyazolyan teljesen harképtelenné lesz és újat kell készíteni. Az ágyúcső aránytalan gyors harcoképtelensége rendkívül megdrágítja az ágyúlövést. Egy 305 centiméteres ágyú, amely 46400 kg-ot nyom, 500.000 koronába kerül, a 100 kiló löpőporral töltött 336 kilogramm összsúlyú löveg 2000 koronába kerül, de hozzászámítva az ágyúcső veszteséget, 3823 korot. — egy lövés a 305 centiméteres ágyúnál 5333 koronába kerül. A 27 centiméteres ágyúnál egy lövés 2440 koronába, a 16 centiméteresnél 480 koronába kerül. A kis kaliberű ágyúknál a lövések is a 65 centiméteresnél egy lövés 30 koronába, a 47 centiméteresnél 12 K. a 37 centiméteresnél 8 koronába kerül.

— **Hadifoglyok ruházati gondoskodás.** A hidegebb időjárás folytán gondoskodás történt, hogy a munkára kiazott hadifoglyok ott, ahol még nem történt volna meg, teli ruhával, fehérneművel és lábfeivel-haladéktalanul ellátassanak. A szükséges ruházati cikkekről a munkaadók kivánt ruháneműek nagyságának hozzávetőleges megjelölésével pontos kimutatást készítve a kimutatáson a szükségeslet a legközelebbi csendőr őrszel igazoltassa és azt a kimutatás annak a hadifoglytáborparancsnokságnak küldje el, melyből a hadifoglyok kiazottak és ettől a parancsnokságtól kérje a ruházati cikkeket elküldését. A hadifoglyminiszter, elfogya utasította az

számos hadifoglytáborparancsnokságot, hogy a hadifoglyok ruházatiárait a munkaadók részéről kiazott cikkeket azonnal elküldjék ki. A munkaadók és nem volna lehetősége, a munkaadók nek haladéktalanul elküldjék a szükséges ruházati cikkeket, mint a munkaadók által való megfelelő pénzösszeg utaltatásákkal a hadifoglyoknak polgári ruhát is adható, de ezalben minden költségdarab fehér elajándékozható. A hadifoglyok könnyen felismerhetőek legyenek.

ÉRTESÍTÉS. Előjegyzéseket a 6 százalékos adómentes állami járadéktól csönre, eredeti feltételek mellett elfogadjuk. Komencsaljai Közgazdasági Hatalank Részvénytársaság Cellödömöki, mint a járadék kölcsön

Felhívás!

A komencsaljai öngyelőnyös vállalkozás Cellödömöki részvényesek felhívja meg

ötödik 3 éves évtársulatát.

Egy évtársú 50 fillér.

Kölcsönöket nyujtunk előzetes kamatláb mellett, mely kölcsönök befizetésekkel törlesztődik. — Minden évtársú után 50 fillér beiratási díj fizetendő egyszersmindenkorra.

Öletársúcsok a

Komencsaljai Közgazdasági Hatalank Részvénytársaság

Cellödömöki elhelyiségben, az esti órákban jegyezhetők.

Az igazgatóság.

Aláírási felhívás!

A III. 6%-os magyar kölcsön hivatalos aláírási helye a:

Komencsaljai Takarékpénztár r. i. Cellödömöki

Jegyzéseket elfogadjuk 1915. november 17-ig.

Aláírási ár: október 30-ig 97 K 10 fill., november 1-től november 17-ig 97 K. 40 fill.

A jegyzések megkönyvitésén magas kölcsönöket nyujtunk előzetes kamatláb mellett.

A rokkantak Mikulása.

Munka mellett ottandó kérésnek látni a Titánok erejével, apránként önfeláldozással nemzeti nagyraszkodást, boldogságukért, az elkövetkezendő korok szorgalmi, békéjéért. A harc és a munka fegyverei diadalt arattak sok-szoros túlerőre és a magyar erény, a magyar erkölcs, a magyar dicsőség még sehasem ragyogott oly fényesen, mint most a világháború borsalmi köztit.

A siker, a győzelem az egész nemzet. A hőz katonáké, akik fegyverrel, bátorsággal és hősiességgel a harcban, derék polgáraink. akik áldozatkésséggel és munkával itthon szolgálták a háza szent ügyét.

A háború otodálatos változásokat mutat a polgári életben. Azt látjuk, hogy ebben az országban minden ember katonas. Az élet minden megnyilatkozása a háza szolgálatában sájjik le. Szébb, ideálisabb, áldásosabb altruizmus még nem szállotta meg a népeket, mint most a magyar nemzet pogárát.

A munkában, a szórakozásban, a mindennapi élet apró és nagy eseményeiben történelmet csinál a magyar nép. Ragyogóbb, dicsőbb históriát, minden idők történeténél. A jövő históriusai a legouád költője írásaikat kimeríthetetlen forrást találja a mánfel üstendő örökre megmaradó emlékekben.

Az áldozatkésség esodálatosan szindus bokrétájában új szin jelenik meg imét, amely a háborus poésis bájos költeménye lesz.

As idel Mikulás ugyanis hadi szolgálatba lép, puttonyában az Alomszág tarka-barka holmijai között az idén a harstéren megrokkant katonák számára hoz ajándékok.

As Augusta alap szorvosi a háborus Mikulás. Assal a kéréssel fordul az ország közönségéhez, hogy az idén, amikor a hagyományos Mikulás ajándékokat megvásárolja, gondoljon béna, sánta, kezetlen lábúakra, vak nyomorúkra, rokkant hóseinkre is, mert ezek önfeláldozása sze

meghatározva, de területe mintegy 28,000 négyzetkilométernyinek vehető fel, tehát akkora, mint két magyar vármegye. Lakosainak száma a gothai almanach szerint 850,000. Egyes albán városoknál azonban az a hit uralkodik, hogy nagyon ha valakinek sok leánya van és így leányaik számát ellátkojják. A népesség tehát valamivel több, mint amit a gothai almanach feltüntet. Katonai szempontból tekintve azonban a dolgokat, a lakosság természetesen sokkal feutosabb, mint a terület.

Ezekben a rövid körvonalakban képét akarunk látni a Balkán helyzetének. Régi tapasztalat, hogy Bismark azon kijelentése, mely szerint a politikában minden másképp történik, mint várjuk, a világnak semmiféle részében nem válik minni valóra, mint a Balkánban.

— Ugyancsak Bismark mondta, hogy aki sokáig nagykövet Konstantinápolyban, az idővel megbelondul. A keleti dolgok sohasem fejlődnek logikus törvények szerint. Talán van bennük valami belső törvény, de ezt mi nem ismerjük. Csak helyeseket lehet vázolni, azt, ami belőlük kialakul, nem lehet előre látni és így a Balkán ügyével szemben a leghelyesebb figyelni és ki

szolgálni nekünk és gyermekeinknek nyugodalmas Mikulást.

Nines szó nagy áldozatról. Milliók meok, amelyek az idel Mikulás után ajánékokot hoznak a rokkantaknak. As Augusta Alap ugyanis 10 ó: 20 vávsi kivétel Mikulás bélyegét bocsát ki assal a céljattal, hogy aki Mikulás ajánékokot vásárol, ajánékokát lássa el Mikulás bélyeggel. Tíz és husz fillér a kiadási többlet, amivel ajánékokuknak történelmi értéket szerzünk és amivel hozzájárulunk a rokkant alap gyarapításához.

As ajánékok a szeretetnek, a megbecsülésnek, a nemes érzelmeknek és gondolatoknak kedves kifejezése. As ajánékokos napjai az élet sivárságában sznnp napok. Örül és boldog az, aki ajánékokot, örül és boldog az, akit megajándékoznak. As élet historia nagy idejében az ajánékokos formája is legyen historiai, fejezze ki a kor szellemét, a kor nemes érzelmélet és gondolatait.

A Mikulás-ajándékok gyermekeinknek vásároljuk. A jövő nemzedéknek, amelyért küzdünk és amelyet küzdelemre nevelünk. A gyermekeknek természetijébe hull az áldozatkésség magja a Mikulás bélyeg formájában. A gyermek buntalován, puszkáján, csokóján, minden játékán látja a Mikulás-bélyegét, amely dus fantasziával működő elméjébe vesz, hogy 1915 dec. 5 és 6 an neki is része volt a rokkant hősök megmentésében, ő is hozzá járult a Nemzet háza felépítéséhez, ő is részt vett a nemzet küzdelemben.

A harstér, a társadalom-é, ember társasági való áldozatkésségre. Íratuk való kötelességekre tanítja a jövő nemzeteket az Augusta Alap Mikulás bélyege.

De a felnőtteknek szánt ajánékok is történelmi értéket képvisel a Mikulás bélyeg. Van e valaki ebben a házában, akinek mindennap eszébe ne jutna ortuk vérszók sok ezer magyar testvérünk? Van e valaki, aki ne gondolna a jövő terhére, a rokkantgyere, mely egyformán nehese dik majd az államra és a társadalomra? Es ha meglatja ajánékokán a Mikulás-bélyegét, meggyugaszt a szíve; segítünk a rokkantakon; enyhül a gondja: a jövő terhének elosztásán már most dolgozik a társadalom!

As Augusta Alap Mikulás bélyegének alkalmazása oly módon történik, hogy aki ajánékokot vásárol, vessz hozzá egy Mikulás bélyegét is és ráragasztja az ajánékokára, vagy Mikulás bélyegekkel sárja le az ajánékokokat rejtő csomagokat. Például ékszerre, virágra, cukorkákra, vagy hasonló holmira nem alkalmazható a bélyeg, ebben az esetben a dobost, vagy a burkolópapírost ragasztjuk le egy-két Mikulás-bélyeggel, ilyen módon mindenki adózhat ajánékokozása közben a rokkant-ügynek.

Mikulás bélyeg kapható az Augusta Alap központi irodájában (Budapest, VII. Károly körút 3.). De hogy a közönség könnyebben hozzáférhessen, az Augusta Alap assal a kéréssel fordul minden kereskedőhöz, hogy már most szerezzen be Mikulás-bélyegét az alap központi irodájában. Legelőszérűbb a pénz előre való beküldésével megírni, hány darab 10 és 20 filléres bélyegyet küldjön az alap, a melynek irodája postafordultával intéri el a megrendelést. Aunk, aki nagyobb mennyiségű bélyeg eladását biztosítja, bizonyíthatóan is küld Mikulás-bélyegét az Au

gustus Alap karácsonyra is bocsát ki ajánékok bélyegét alkalmat nyújtva ér által arra, hogy a nemzeti, hűség és közönység az önkéntes ajánékokadással hozzájárulhasson a rokkant-ügy megoldásához, a nemzet felépítéséhez.

A mikulás-bélyeg teljes jövedelmét az Augusta Alap a Nemzet háza rokkant otthon javára fordítja.

Kivételos elbánás a 43—50 éves népfelkelőkkel.

A 43—50 évesek hadkötelezettség nyilváníttasakor az Országos Iparegyesület még június elején felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy ezekben a korosztályokban nagy számban van vezető állásokban lévő egyének, a kiknek elvonása közgazdasági kárt okoz a akiknek katonai szolgálatra való által alkalmazásánál tehát helyén való méltányosság. A felterjesztésben az Országos Ipar egyesület előterjesztette egyes iparágak speciális kivánságait és art a kérelmet intézte a miniszterhez, hogy azok a 43—50 éves népfelkelőre kötelezettségek, akik nek nincs meg a formai minősítésük önkéntes jog elnyeréséhez. akik azonban szorgalmukkal és tehetségükkel tisztos pozíciót szereztek maguknak a társadalomban, — kivételos elbánásban részesüljenek.

A miniszter most válaszolt a felterjesztésre és értesítette az egyesületet, hogy a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel történt megállapodás után elrendelte, hogy a 43—50 éves népfelkelők, a kik az egyévi önkéntes kedvezményben megkivánt tudományos képzettségét nem tudják igazolni, akiknek azonban személyes képességeik, közéletben vagy hivatalokban vezetett szolgálataik és elért társadalmi állásuk azt bizonyítják, hogy az általánosnál magasabb képzettséggel bírnak a katonai szolgálat tartama alatt kivételos elbánásban fognak részesülni, nevezetesen) közönséges kaszárnyai (hábori) munkák végzése alól mentesek lesznek és ha a szolgálat lehetővé teszi — esze delyezhető lesz részükre az is, hogy a laktanyán kívül lakhassanak. A kivételos elbánásra igényelt bíró népfelkelésű katelezettek külön ismertető jelzéssel fognak elláttatni.

A kedvezményért csak a bevonulás után lehet és pedig eselőlel foglyamadat. A kedvezményre vonatkozó részletes intézkedések csak későbbi rendelkezésben fognak megjelenni. A kedvezményt csak az 1865—1872 iki születésű népfelkelők nyerhetik el, tehát azok, a kik az 1915. évi H. törvényeikk alapján váltak újból hadkötelezettségre. A válasz közli továbbá hogy az egyesületnek azt a kérését, hogy egyesületnek azt a kérését, hogy az önkéntes építő, kőműves és ács mesterek munkái csapatokhoz osztassanak be, megfelfelé rangfokozattal, a miniszter nem teljesítheti, mert ez katonai szempontból lehetetlen. Olyan általános intézkedést sem tehet, hogy az önkéntes iparosok gyárakba hadi-szolgálatra ne legyenek kirendelhetők, mert ez veszedelmesteti a lösszer és felszerelési anyagok biztonságát, de méltánylat érdemlé esetekben a honvédelmi miniszter a kereskedelmiügyi miniszter véleménye alapján az illetékes miniszternek szánt intézkedni fog.

HIREK

— **Orosz hadifoglyaság.** Balassa István ügyvédjelölt 19 gy. e önkéntes — kaplár — a miát je barátai erről ecesányját értesítették, — pt. hóban egészségeseen orosz hadifoglyagba került, tőle azonban még értesítést nem érkezett.

— **Bezárt iskola.** A cseleddmölki rom. kath. elemi leányiskolát a hatóság járnyvos betegséggel miatt 14 napra bezárta.

— **A hencses román gyász.** Grätzer Pius Pálki pár évig Cseleddmölken volt plébános, e hó 6 án Nyékán, hol szintén plébános volt, meghalt. Grätzer Pius, minthogy két évig volt cseleddmölki plébános és itt léte alatt kedves modorával a községek általános tisztelését és szeretetét vívta ki. Hátsó általános részvételt kellett városunk

— **A hadikórház felszámolása.** A Korona szálló emeletén 1 év óta berendezett hadikórházát a beszerzői hadvezetőség bezárattatta és helyét a rom. kath. iskolában elhelyezett Vöröskereszt kórház foglalta el. Az új helyiségben a Vöröskereszt kórház Dr. Király János orvos vezetése és Széchy Marica Gorcey grófnő, elnök főfelügyellete mellett 40 sebesült katona gyógykezelése valajta.

— **Létszámok távozása.** A Cseleddmölken elhelyezett volt lövész, népfelkeltő közül 200 ember f. hó 9 én elhárított Galicziába. A megitt maradt 100 ember és a megfelelő tisztek ugyancsak elhelyeztettek és mint orvosiellátók a napokan szintén el fognak távozni.

— **Orosz hadifoglyakkal való levelezés.** A belügyminiszter az orosz hadifoglyakkal való levelezés ügyében körrendeletet bocsátott ki, amelyben megállapítja, hogy mindaddigben hangzanak el panaszok, hogy az Oroszországban hadifoglyagban lévő katonáink nem kapják meg a hozzátartozóik által küldött leveleket. Ennek okát előszörben a levelezések nagy mennyiségében és a közlemények túlzossága voltában kell keresni. A közönség tehát csak egy biztosítást a levelezések elhárítását, ha az orosz cenzura munkájának megkönnyítése érdekében kerhetünk legfeljebb csak egyszerű, vagy ennél inkább ir. akkét is nem levelet, hanem csak levelezőlapot küld és arra csak néhány sor családi és magánvonakozású közleményt ír. A levelezés céljára egyszerű kizárólag a hadifoglyokat gyámoltató és tudósító hivatal által vöröskeresztjelvényvel kibocátott és megfelelő előnyomással ellátott levelezőlapokat használni. A közleményben kerülni kell a közállapotokra és a szabotázstól minden birt. Ajánlaton a levelezésnél a német vagy francia nyelvet használni. Különös súlyt kell helyezni a címnek helyes megírására és jelezni kell, hogy a levelet hadifoglyakkal szél. Sok függ a rendelkezési hely nevének helyes kirrásától is.

— **Tilos Szerbiába utazni.** A hadseregőparancsnokság kösötte a kereskedelemügyi miniszteriummal, hogy a szövetséges seregek által megszállt szerb területek határat polgári személyek, a további intézkedésig nem lépnek át. Az időpontot, amikor az utazás szabad lesz és az utazás módját a hadseregőparancsnokság annak idején közölni fogja.

— **Látképes levelezőlapok korlátozása.** Látkepes levelezőlapok, forgalmuk korlátozásáról felhivatalosan azt jelentik, hogy katonai okból továbbbővítésükig kizárólag egyáltalában nem küldhetők olyan látképes levelezőlapok a melyek a magyar-osztrák monarkhiában lévő városokat, városrészeket, helységeket, tájakat, katonailag fontos tárgyakat, közlekedési és nemzetgazdasági telepeket, különösen kiváló építményeket és emlékműveket ábrázolnak. A tilalom a beföldre, Bosznia-Hercegovinára és Ausztriára nem terjed ki.

— **(Az Érdekes Újság háberes állomásai)**
A jelent meg tiszteket gyorsabb képpel a szerb seregek. Az első két sorozatnak oly nagy száma volt, hogy a főosztály az

háberesek első haphedték. Miután a lövők oly érdekesek és ritkák, hogy vezetőknek a legmagasabb vezetőkhöz kerültek, annak a sorozatnak is meg lett nagy népszerűsége. A teljes foglalt tiszteket körből álló harmadik sorozat árn állításával együtt 2 korona és megrendelhető az Érdekes Újság kiadóhivatalánál, V., Vilmos császár út 78.

— **A désmegyeri sorozatok.** Az 1891., 1895., 1896., 1878., 1874., 1875., 1876., és 1877-ik velyambeli B osztályú népfelkeltők, akik eddigi sorozatokon nem váltak be, december hónapban fogják újra sorozni.

— **A postáról.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az f. évi október hó 30 án kelt 4339/V. számú rendeletével elrendelte, hogy a vidéki posta hivatalok egy és ugyanazon feltételre tekintet nélkül csak 20 drb. csomagot illetve a minisztérium felhívatalok — ugy mint eddig. — csak az csomagot vehetnek fel.

— **A hadifoglyak után nem fizet az állam.** A kormány egy rendeletet adott ki, melyben részlete a hadifoglyak munkaadóit, hogy november 16 től számított díjat nem fizet, ellenben ruházatukról gondoskodik. A kormány rendeletén intézkedik arra az esetre, ha után a munkaadók ily feltételrel mellett tartani a foglyokat nem akarnak, 8 napi felemondással visszahatalják vagyis 16 ra rendelkezésre bocsátják. Ha a foglyok polgári ruhát kaptak időközben, azok ehér elajfestéssel látásnak el, hogy felismerhetők legyenek.

— **A kuloni előtér vásárlói lovak ára.** A belvédelmi miniszter a földművelésügyi miniszter kezdeményezésére elrendelte, hogy az alispánok az általuk a lóbecsú bizottságokba kinevezett bizottságok utasítanak arra, hogy esetleg a beszerzett lovak becslésnél ne a háború előtti, hanem a forgalmi értéket vegyék figyelembe. Természetesen a miniszter rendelkezését a katonasági hatóságok is figyelembevenni tartorjak.

— **A tüszőharcok ára.** A tüszőség legfontosabb fagyveretése a hűseregnek de legdrágább is. Nem csak az ágyúgolyók kerülnek nagy összegbe, hanem megerdítja a tüszőség a hűsereg is, hogy egyágycsövel csak bizonyos korlátolt száma lövést lehet tenni. Így például egy tízenhímeteres ágyúval 750 lövést, a 16 centiméteres ágyúval 380 lövést, a 27 centiméteresrel 160 és a 30 centiméteresrel csak 150 lövést lehet tenni. Ezután az ágyúcső egyszerűen teljesen harcoképtelenné lesz és újjal kell kicserélni. Az ágyúcső aránytalan gyors harcoképtelenségérendkívül megerdítja az ágyúlövést. Egy 30 5 centiméteres ágyú, amely 46.400 kilogrammot nyom, 500.000 koronába kerül, a 100 kiló súllyal töltött 336 kilogramm összsúlyú löveg 2000 koronába kerül, de hosszúságú az ágyúcső veszteségét, 3823 koronát. — egy lövés a 30 5 centiméteres ágyúnál 5433 koronába kerül A 27 centiméteres ágyúnál egy lövés 2440 koronába, a 16 centiméteresnél 480 koronába kerül. A kiskaliberű ágyúknál a lövések is 6 5 centiméteresnél egy lövés 30 koronába, a 4 7 centiméteresnél 12 K. a 3 7 centiméteresnél 8 koronába kerül.

— **Hadifoglyak ruházatiuk beszerzése.** A ridegebb időjárás folytán gondoskodás történt, hogy a munkára kiadott hadifoglyok ott, ahol ez még nem történt volna meg, től ruhával, fehérneművel és labbeivel haladéktalanul ellátassanak. A szükségese ruházati cikkekről a munkaadó a kivánt ruhák megvásárlásának hozzávetőleges megjelölésével pontos kimutatást készít és kimutatáson a szükségletet a legközelebbi csendőr őrség igazoltassa a ezt a kimutatás annak a hadifoglyaltörzsparancsnokságnak küldje el, melyből a hadifoglyok kiadattak és attől a parancsnokságtól kérje a ruhák megvásárlását. A hadifoglyok ruházatiuk beszerzését a

igényeket azonnal elfizeti ki. A munkaadónak ez nem volna lehetősége, a munkaadó a ruhák megvásárlásának haladéktalanul egy akadályoztatás esetén intézkedik. A munkaadó a munkaadók által való megjelölt pénzesseg átalatását ki A hadifoglyoknak polgári öltözöt is adható, de e mellett minden élelmiszerrel és ruhával ellátandó meg, hogy a hadifoglyok könnyen alkalmazhatók legyenek.

ÉRTESÍTÉS. Előjegyzéseket a 6 számszámú adómunkai járóléptől szóra, orvosi felállítás mellett elfogadják. Kemencsaljai Községi Községi Hotellank Részvénytársaság Cseleddmölki, mint a járóléptől kivétel hivatalos aláírási helye.

Felhívás!

A kemencsaljai önségiség vezetését Cseleddmölki november hó 1-én nyitja meg. **Értédek 3 éves övtilárolatát.**

Egy kilórázó 50 fillér.

Készleteket nyújt elől kamat nélkül, mely költségek a hűsereg bizottságokkal törlesztődik. — Minden kilórázó után 50 fillér beirattani díj fizetendő egyszermindenkorra.

Öntelések a

Kemencsaljai Községi Hotellank Részvénytársaság

Cseleddmölki, mint a járóléptől kivétel hivatalos aláírási helye.

Az igazgatóság.

Aláírási felhívás!

A III. 6% -os magyar hadi kölcsön hivatalos aláírási helye a:

Kemencsaljai Takarékszövetkezet r. i. Cseleddmölki

Jegyzéseket elfogadjuk 1915. november 17-ig.

Aláírási ár: október 30-ig 97 K. 10 fill., november 1-től november 17-ig 97 K. 40 fill.

A jegyzések megkönnyítésén magas költségeket nyújtunk előnyös kamattal mellett.

